

Financial Risk & Regulation

Felügyeleti elvárások a pénzügyi szektorban

Hírlevél – 2020. december

A [2019. októberben közzétett Financial Risk & Regulation hírlevelünkben](#) összefoglaltuk a korábbi év felügyeleti fókuszterületeit a pénzügyi szektorban. A 2020-as év végének közeledtével – a korábban bemutatott időszakot folytatva – ismét megvizsgáltuk, hogy hogyan alakultak a szektorban a kiszabott bírságok, illetve melyek voltak az ellenőrzések fókuszterületei az elmúlt bő egy évben.

Felügyeleti elvárások a pénzügyi szektorban

A pénzügyi szektorban tevékenykedő intézményeknek számos felügyeleti elvárásnak és jogszabálynak kell megfelelniük. A szabályozói megfelelést az MNB, mint illetékes hatóság, rendszeresen ellenőrzi átfogó, téma-, cél- és utóvizsgálatok, illetve piacfelügyeleti eljárások, valamint folyamatos felügyelet keretein belül. Annak megértéséhez, hogy mi a felügyeleti vizsgálatok fókuszterülete, továbbá melyek a megfelelés szempontjából kockázatos területek jó támpontként szolgálnak az MNB oldalán is publikált határozatok. Az elmúlt bő egy évben a jogszabályi előírások és módszertani ajánlások mellett a Felügyelet jelentős mértékű bírságot is kiszabott, melyek jogalapját a következőkben foglaljuk össze.

Általános észrevételek

Az MNB számos problémát és hiányosságot tárt fel felügyeleti vizsgálatainak során. Az azonosított hiányosságok közül kiemelve a leggyakoribbakat a következő problémák azonosíthatók több szektorban is:

- **Fogyasztóvédelem:** Az MNB hiányosságokat tárt fel kereskedelmi kommunikáció kapcsán, például pénzügyi lízingek, illetve lakossági hitelek esetében, a THM kiszámítására, közzétételére, valamint reprezentatív példával történő

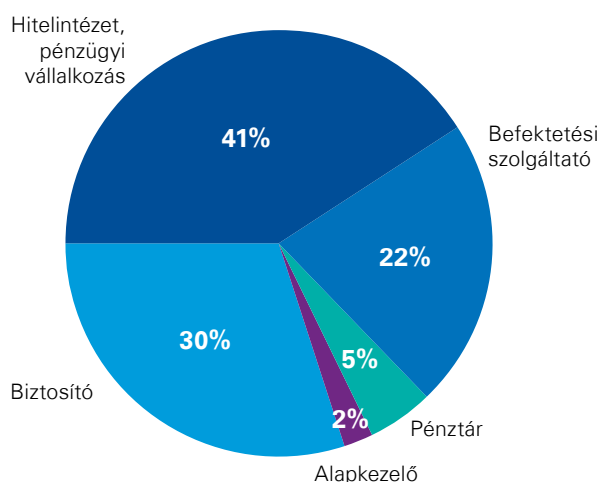
bemutatására vonatkozóan. Felmerültek továbbá problémák az ügyfelek előtörlesztéshez való jogával, a felszámítható késedelmi kamattal, valamint a díj- és költségmentes készpénzfelvétel biztosításával összefüggésben.

- **Informatikai biztonság:** A Felügyelet számos esetben kifogásolta az informatikai biztonsági rendszerek védelmét, illetve ahhoz kapcsolódóan megállapításokat tett a felhasználói jogosultságokra, a naplózásra, az adatbázisok biztonsági beállítására, a sérülékenységek kezelésére, valamint az informatikai környezet határvédelmére vonatkozóan.
- **Pénzmosás és terrorizmus finanszírozás megelőzése és megakadályozása:** A már korábban megfigyelhető tendenciának megfelelően, a nemzetközi szabályozói környezet változásával párhuzamosan az MNB is egyre nagyobb fókuszterületet helyezett ellenőrzései során a pénzügyi bűnözés megelőzése érdekében meghatározott előírások vizsgálatára. Az előző évhez képest még jelentősebb összeget tettek ki a bírságok között az ebben a kategóriában kiszabott büntetések. A Felügyelet számos esetben megállapítást tett az ügyfelek és szokatlan ügyletek szűrése, a belső szabályozói dokumentumok, az adatszolgáltatási kötelezettség, valamint a belső képzésekkel kapcsolatos hiányosságok kapcsán.

- **Ügyfél panaszkezelés:** Fogyasztóvédelmi / befektetővédelmi szempontból az elmúlt évben jelentős hangsúlyt kaptak az ügyfelek panaszkezelésével kapcsolatos problémák is. Ezek közül kiemelendők a vonatkozó szabályzatok, valamint a panaszokról felvett jegyzőkönyv hiányosságai, a panaszok elutasítása esetén nyújtandó jogorvoslat megfelelősége, valamint a panaszok teljeskörű, illetve határidőben történő megválaszolása.
- **Tőkeszámítás, kockázatkezelés:** Tőkeszámítási, valamint kockázatkezelési szempontból az MNB a következő problémakörök mentén szabta ki a legtöbb bírságot: kockázati súlyok megfelelősége, szavatoló-tőke-követelmény és tőkeáttétel számítása, kamatláb kockázat tőkeszükséglet számítása, értékvesztés elszámolás – IFRS9 értékvesztés modell.
- **Felügyelet tájékoztatása, adatszolgáltatás:** Általános megállapításnak tekinthető az adatszolgáltatások nem megfelelő minősége, valamint azok beküldésének gyakori késedelmé.

Bírságok összeg szerinti megoszlása

A következő diagramon – a személyi bírságok nélkül – szektoronként mutatjuk be a vizsgált időszakban kiadott MNB határozatokban szereplő legfontosabb megállapításokat. A határozatok szektoronkénti megoszlásából látható, hogy a kiszabott bírságok körülbelül 40%-át a hitelintézetek és pénzügyi vállalkozások kapták, melynek összege meghaladta a 400 millió forintot. A büntetések másik jelentős része pedig a biztosítókat érintette, mintegy 310 millió forint értékben. Mindezekon felül a befektetési szolgáltatókat valamivel több, mint 220 millió forintnyi bírság megfizetésére kötelezte az MNB.



A korábbi és a jelenlegi vizsgált időszakot évesítve összevetettük, hogy lássuk, hogyan alakultak a bírságok 2019 és 2020 között. Elemzésünkben arra fókuszáltunk, hogy hová tolódott a szektorális hangsúly a felügyeleti vizsgálatok és bírságok tekintetében. A rendelkezésre álló adatokból azt

láthattuk, hogy a befektetési szolgáltatóknak érdemes lehet fokozott figyelmet fordítaniuk a felügyeleti vizsgálatokra történő felkészülésre, ugyanis a megelőző időszakhoz képest idén az MNB lényegesen több bírságot szabott ki ezekre a szolgáltatókra, mint korábban, ami esetükben több, mint 10 százalékpontos növekedésben volt mérhető. A hitelintézetek, pénzügyi vállalkozások, valamint a biztosítók esetében pedig továbbra is kulcsfontosságúnak tekinthető, hogy eleget tegyenek a felügyeleti elvárásoknak, ugyanis mindkét vizsgált időszakban, az ezekben a szektorokban tevékenykedő intézmények fizették meg a kiszabott bírságok körülbelül háromnegyed részét.

Hitelintézetek, pénzügyi vállalkozások

A Felügyelet vizsgálatai során számos hitelintézetnél és pénzügyi vállalkozásnál derült fény jogszabályi hiányosságra a belső szabályzatok és folyamatok kialakításában.

Az MNB számos felszólítást fogalmazott meg a hitelezhetőség belső szabályozási keretére és a hitelbírálati folyamat átlátható és nyomon követhető jellegének betartására vonatkozóan is. Figyelmeztetéseiben kiemelte, hogy a pénzügyi intézeteknek az igazolt havi nettó jövedelem számítása során biztosítaniuk kell, hogy a belső eljárásrendek és a bírálati rendszer teljes mértékben megfeleljenek a JTM rendeletben írtaknak.

A hitelkockázatok területén a szabálysértésekben érintett hitelintézeteknek aktualizálniuk kell a vonatkozó szabályzataikat, a jogszabályváltozásokat nyomon kell követniük, ennek megvalósulása érdekében pedig a szabályozási rendszerükbe kontrollpontokat kell beépíteniük. A Felügyelet hiányosságokat tárt fel a belső hitelezési szabályzatokban is, kiemelve a tapasztalati megtérülési ráták adatai alapján számított, fedezettípusonként meghatározott diszkontfaktorok legalább éves felülvizsgálatának a szükségességét.

A Felügyelet felszólította az érintetteket, hogy a tőkeszámítás során a folyamatok átalakításával, kontrollpontok beépítésével biztosítsák a pénzügyi intézetek, hogy a jövőben minden kitéttiségre megképezzék a jogszabályokban előírt tőkekövetelményt.

A piaci kockázatok területén a Felügyelet a partnerkockázatot hordozó ügyletek kitéttiségének és tőkekövetelményének meghatározásáról szóló utasítás legalább éves rendszerességű felülvizsgálatra küldött felszólítást, továbbá szabályzatban rögzítve várja el a hitelértékelési korrekciós kockázat (CVA) forrásának és hatás méréséhez szükséges folyamatok lépéseket és felelősségi körök meghatározását.

A hitelintézetek felügyeleti megfelelőséggel foglalkozó területein az MNB az éves kockázatelemzéssel alátámasztott munkatervre és az éves jelentés elkészítésére, illetve a csalás

megelőzési mechanizmus megfelelő működésének vizsgálati folyamatára vonatkozóan talált hiányosságokat. Az MNB felszólította az érintetteket, hogy alakítsák ki a szükséges eljárásokat a pénzmossa és terrorizmusfinanszírozás megelőzését célzó határozatok haladéktalan végrehajtására és a vonatkozó oktatási és bejelentési kötelezettségek jogszabálynak megfelelő teljesítésére.

Vállalatirányítási területen számos pénzügyi vállalkozásnál hiányosság volt a munkaköri leírások és az Szervezeti és Működési Szabályzatba foglalt hatáskörök összhangjának a hiánya.

Az informatikai rendszer biztonsági kockázatelemzésére vonatkozóan számos hitelintézetnél hiányosság volt a nem felvállalt kockázatok kezelésére vonatkozó, felelősöket és teljesítési határidőket is tartalmazó, megfelelő intézkedési terv hiánya. A Felügyelet az informatikai rendszer elemek bizalmasság, sértetlenség és rendelkezésre állás alapján történő teljeskörű és elvárások szerinti biztonsági osztályokba sorolás hiányát számos esetben hiányosságnak tartotta.

A fentiekén kívül az MNB jelentős bírságot vetett ki az engedély nélkül történő pénzügyi közvetítési szolgáltatások nyújtása, közvetítése miatt is.

Biztosítók

Hiányosságokat tárt fel az MNB a Szolvencia II szabályozási rendszer szerinti tartalékolási és szavatolóóke-szükséglet számítási szabályzatokban. A Felügyelet elvárása, hogy a szavatolóóke-szükséglet számítás módszertani leírása a gyakorlatban is tegye lehetővé a szavatolóóke-szükséglet számítás reprodukcióját, az alkalmazott módszertan maradéktalan megértését, tartalmazza a csoportszintű szavatolóóke-szükséglet számítás módszertanát, valamint a tartalékszámítás módszertant is. A Felügyelet figyelmeztet, hogy a biztosítástechnikai tartalékok becslése során minden esetben a jogszabályi előírásoknak megfelelően alátámasztott feltételezéseket alkalmazzanak a biztosítók, különös tekintettel a mortalitási faktort illetően.

Az MNB több biztosító esetében is előírta, hogy a belső szabályzatok megfelelően rögzítsék a felügyeleti elvárásoknak megfelelésre kialakított folyamatokat és azok határidejét.

A határozatok alapján a Felügyeletnek több biztosítót kellett figyelmeztetnie, hogy a jogszabályban előírt, kétéves időtartamon belül végezzék el az informatikai rendszer biztonsági kockázatelemzésének felülvizsgálatát, aktualizálását. Az informatikai biztonság területén a Felügyelet hiányosságokat tárt fel az informatikai rendszert alkotó ügyviteli, üzleti szoftvereszközök teljes körű és naprakész nyilvántartásáról is. A Felügyeletnek több esetben figyelmeztetnie kellett az üzletmenet-folytonossági tervek átfogó kialakításáról, az ennek keretében igénybe vett szolgáltatók

szerepeltetéséről a vonatkozó szabályzatban, továbbá a rendkívüli- és a katasztrófa-helyzetek felméréséről.

A javadalmazási eljárásaival kapcsolatban a Felügyelet több esetben felszólította az érintetteket, hogy készítsenek és léptessenek hatályba a jogszabályi előírásoknak megfelelő, egységes szerkezetbe foglalt, a kötelező tartalmi elemeket rögzítő javadalmazásra vonatkozó politikát.

Az ügyfelek mindig egyértelmű és teljeskörű tájékoztatása vonatkozásában is több hiányosságot állapított meg az MNB.

Befektetési szolgáltatók

A befektetési szolgáltatók esetében gyakran előforduló probléma a panaszkezelési szabályzat kialakítására és közzétételére vonatkozó jogszabályi előírások megsértése. A telefonon történő panaszkezelés esetén az ügyféllel folytatott telefonos kommunikáció hangfelvétellel való rögzítésére kapcsolatban is hiányosságokat tárt fel a Felügyelet. Továbbá az MNB által közzétett határozatokban több helyen megjelentek az összeférhetlenségi, illetve érdekonfliktust okozó helyzetek kezelésére vonatkozó belső szabályozások hiányosságai is.

Mindezek mellett az MNB erősen szankcionálta a bejelentés nélküli pénzügyi szolgáltatásra vonatkozó közvetítói, alvállalkozói tevékenység folytatását.

Befektetési alapkezelők

Az MNB több esetben felszólította az érintetteket, hogy biztosítsák a kockázatkezelési rendszereik legalább évente egyszer történő felülvizsgálatát. A Felügyelet hasonló elvárást fogalmazott meg a likviditáskezelési szabályzatok felülvizsgálatára vonatkozóan, továbbá előírta, hogy az érintettek biztosítsák a jogszabályban előírtak megfelelő, kockázatokat teljeskörűen lefedő stresszteszt alkalmazását is. Az MNB továbbá több alapkezelőt felszólított, hogy feleljen meg a nettó eszközérték-számításra vonatkozó jogszabályi előírásoknak.

A határozatok alapján több befektetési alapkezelő is elmulasztotta az MNB felé fennálló adatszolgáltatási, valamint a kiszervezett tevékenységekre vonatkozó törzsadat-bejelentési kötelezettségét. A Felügyelet figyelmeztet, hogy a befektetési alapkezelési és ehhez szorosan kapcsolódó tevékenységnek harmadik fél általi ellátása kiszervezésnek minősül.

Az MNB az összeférhetlenség vonatkozásában felmerülő hiányosságok miatt felszólította az érintett alapkezelőket, hogy alakítsanak ki olyan folyamatokat, hogy az összeférhetlenség kockázatával járó különböző üzleti tevékenységeket folytató releváns személyek megfelelő függetlenséggel végezzék e tevékenységüket.

Az MNB megállapításokat tett az üzletmenet-folytonossági politikára vonatkozó jogszabályi rendelkezések maradéktalan teljesülésének hiánya

miatt, elvárva a kockázatkezelési funkció és a belső ellenőrzési terület funkcionális elkülönülését, továbbá, hogy az alkalmazott kockázatkezelésért felelős munkatárs rendelkezzen a kijelölt felelősségi körök ellátásához szükséges képzettséggel, tudással és szakértelemmel.

Pénztárak

A Felügyelet felszólította az érintett pénztárakat, hogy vizsgálják felül a kockázatelemzés alapját képező üzleti hatáselemzésüket, gondoskodjanak annak teljeskörűségéről, valamint a kockázatelemzés során feltárt kockázatok mértékével és erőforrásigényével összhangban dolgozzanak ki teljeskörű intézkedési tervet.

Az MNB több hiányosságot tárt fel a pénztárak ellenőrző bizottságainak a pénztárak gazdálkodását, számvitelét, ügyvitelét érintő ellenőrző folyamataiban. A Felügyelet többször felszólította a pénztárakat, hogy tartsák be a határidőket a költségtérítések teljesítésében.

A Felügyelet felszólította az érintetteket, hogy a tartsák be a pénzmosás és terrorizmus finanszírozása megelőzéséről és megakadályozásáról szóló törvénynek a tagok azonosítására, valamint a nem teljeskörűen átvilágított tagoknak történő kifizetés tilalmára vonatkozó szabályait.

Személyi bírság

Az MNB több esetben szabott ki – többek között a felügyelt intézményi kör személyi felelősségi szabályai alapján – személyi bírságot magánszemélyek esetében is. A büntetések alapvető okai az engedély nélkül végzett portfóliókezelés, a bejelentés hiányában végzett függő ügynöki tevékenység, valamint a piaci manipuláció és a bennfentes kereskedelem tilalmának megsértése voltak.

* * *



A határozatokban tipikusan előforduló megállapítások témaköreit a fenti szófelhő szemlélteti. Felhívjuk azonban a figyelmet arra, hogy az ábra nem feltétlenül tükrözi a kiemelt kockázatokat, ugyanis egy relatíve kevésbé gyakori hiányosság is kritikusnak minősülhet és magas bírságot vonzhat magával.

A KPMG szakértői készséggel állnak rendelkezésre a felügyeleti vizsgálatok előtt, alatt, illetve azokat követően egyaránt, segítséget nyújtva a hiányosságok felderítésében, értékelésében, valamint megoldásában.

Kapcsolat:

Rakó Ágnes
partner

M: +36 70 370 1792
E: agnes.rako@kpmg.hu

Szalai Péter
igazgató

M: +36 70 370 1739
E: peter.szalai@kpmg.hu

Wieder Gergő
senior menedzser

M: +36 70 333 1471
E: gergo.wieder@kpmg.hu

Soltész József
menedzser

M: +36 70 370 1766
E: jozsef.soltesz@kpmg.hu

KPMG.hu



Az itt megjelölt információk tájékoztató jellegűek, és nem vonatkoznak valamely meghatározott természetes vagy jogi személy, illetve jogi személyiség nélküli szervezet körülményeire. Társaságunk ugyan törekszik pontos és időszzerű információkat közölni, ennek ellenére nem vállal felelősséget a közölt információk jelenlegi vagy jövőbeli hatályosságáért. Társaságunk nem vállal felelősséget az olyan tevékenységből eredő károkért, amelyek az itt közölt információk felhasználásából erednek, és nélkülözik társaságunknak az adott esetre vonatkozó teljes körű vizsgálatát és az azon alapuló megfelelő szaktanácsadást. A KPMG név, a KPMG logó a KPMG International lajstromozott védjegye.

© 2020 A KPMG Tanácsadó Kft., a magyar jog alapján bejegyzett korlátolt felelősségű társaság, és egyben a KPMG International Limited („KPMG International”) angol „private company limited by guarantee” társasághoz kapcsolódó független tagtársaságból álló KPMG globális szervezet tagtársasága. Minden jog fenntartva.